

ubytovati, ježto držitelé takových místností byli dosavadními předpisy před jejich uvclněním pro správu železnice chráněni. Stejně nesprávným jest tvrzení dovolatelovo, že dum, o nějž jde, nepodléhá stavební a dozorčí příslušnosti železničních úřadů. Podle § 134 českého staveb. řádu ze dne 8. ledna 1889, čís. 6 z. zák., přísluší při stavbách železničních správ stavebnímu úřadu pouze, stanoviti stavební čáru a úroveň a vykonávati stavební policii po dobu stavby. Jinak platí o nich zvláštní předpisy, nařízení ministerstva ze dne 14. září 1854, čís. 238 ř. zák., pak ze dne 25. ledna 1879, čís. 19 ř. zák. a organizační statut státní železniční správy, dle nichž přísluší ministerstvu železnic a v jeho zastoupení ředitelství státních drah, udíleti povolení ku stavbě a k užívání při jakýchkoliv stavbách na území železničním. S těmito předpisy shoduje se též sdělení okresní politické správy, že budova, o niž jde, vyjma stanovení stavební čáry a úrovně a vykonávání stavební policie, podléhá stavebnímu vedení a dozoru železničních úřadů.

Čís. 1682.

Zákon o zajištění půdy drobným pachtýřům ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n.

Nelze vyhraditi vlastníku služebnost, by nabyvatelé požadovaných pozemků se zdrželi osekávání větví a kořenů sousedního lesa vlastníkovy, zasahujících do požadovaného pozemku.

(Rozh. ze dne 17. května 1922, R II 218/22.)

Příznav pachtýřům požadovací nárok k pozemkům, ležícím na pokraji lesa propachtovatelova, vyhradil soud prvního státního soudu současně vlastníku lesa na připsaných pozemcích služebnost v ten smysl, že nabyvatelé a jich právní nástupci jsou povinni trpěti, by větve a kořeny sousedního lesa zasahovaly do těchto pozemků a do vzduchového prostoru nad těmito pozemky, ježto pozemky tyto skutečně služebností takovou stíženy byly a služebnosti takové je nutně třeba k ochraně kraje lesa. Rekursní soud zamítl návrh vlastníka na zřízení služebnosti. Důvody: Rozhodnutí prvního soudu o současném zřízení práva služebnosti stalo se na výslovný návrh správy velkostatku. Toto rozhodnutí nemá opory ani v zákoně o dlouhodobých pachtýřích, ani v předpisech občanského zákona. Dle § 9 zák. ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., mají býti zachována bez započtení v přejímací cenu taková práva, jež si za trvání pachtu vyhradil vlastník k propachtovanému pozemku, pokud jich k hospodaření na svých pozemcích nutně potřebuje. Zákon neobmezuje ovšem tato práva, jak se stížnost domnívá, jen na služebnost potřebné cesty. Avšak v tomto případě není ani výslovné vlastníkovy výhrady. Proto, že kořeny a větve stromů na pokraji lesa zasahovaly již za trvání pachtu pod pozemky propachtované a nad vzduchovou prostoru jejich, nemůže se ještě tvrditi, že služebnost taková již za trvání pachtu skutečně zde byla. Až posud jednalo se o téhož vlastníka lesa i pozemků a pachtýři nebyli by mohli, vykonávajíce své právo pachtovní, poškoditi stromy sousedního lesa na jejich kořenech nebo větvích. Jen kdyby si vlastník právo takové již za trvání pachtu výslovně vyhradil, byl by mohl při

rozhodování o pachtýřově nároku na přiznání pozemků, až dosud pachtovaných, do vlastnictví, zároveň žádati, by bylo šetřeno takových práv, jež mají nyní tvořiti obsah zvláštní služebnosti. To však nebylo vůbec ani tvrzeno. Toto obmezení vlastnictví přiznaného pachtýřům přičí se však také ustanovení § 422 obč. zák. o svobodě vlastnictví půdy, pod ní i vzduchové prostory nad ní. Tato svoboda vlastnictví mohla by obmezena býti jen se svolením nových nabyvatelů, nikdy však proti jejich vůli. Pachtýři pak nepokrytě již za řízení se vyjádřili proti takovému obmezování jejich nově nabytého vlastnictví.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

Názor rekursního soudu, že obmezení přiznaného vlastnictví, vyslovené prvou stolicí, se přičí jak předpisům zákona o drobných pachtýřích, tak i § 422 obč. zák. jest — nehledíc k obmezení lesním zákonem, jak níže bude uvedeno — správným, jelikož jest v souhlasu s uvedenými předpisy zákona. Správné jest, že, pokud pachtýři užívali přiznaných pozemků jako pachtýři, nemohlo býti řeči o nějakém obmezení vlastníka sousedního lesa, o tak zvané zákonné služebnosti. Avšak nemůže býti pochybnosti ani o tom, že by tato služebnost vznikla nabytím vlastnictví sousedního pozemku — což by už plynulo z neobmezenosti vlastnictví — a že by od tohoto okamžiku musil vlastník stromů, jichž kořeny nebo větve do vzduchové prostory nebo do prostory sousedního pozemku sahají, trpěti jich kleštěním sousedem, kdyby v té příčině všeobecné ustanovení § 422 obč. zák. nebylo obmezeno zákonem jiným a to v tomto případě zákonem lesním ze dne 3. prosince 1852, čís. 250 ř. zák. Lesní zákon, třebaž výslovně se nedotýkal této věci, zapovídá přece a označuje to za lesní pych — nespadá-li čin pod všeobecný trestní zákon — v § 60 čís. 3 »odkrývá-li někdo kořeny stromů, pak odsekává-li, odřezává-li nebo otrhává-li vršky, větve a ratolesti.« Ustanovením tímto jest vlastník lesa dostatečně chráněn a není mu třeba zvláštní služebnosti, nehledíc ani k tomu, že by soud služebnost takovou sám o své újmě se zřetelem na § 480 obč. zák. ani zříditi nemohl. To tím méně, když ustanovení zákona o drobných pachtýřích zřízení žádné služebnosti nepřipouští. Jest proto dovolávání se §§ 2, 4 a 5 zákona ze dne 27. května 1919, čís. 318 sb. z. a n., v této věci bez právního významu, jelikož § 2 má na mysli služebnosti trvající, jež posavadním pachtýřům byli ku prospěchu, další ustanovení (§ 4 (4) a § 5 (2)) mají pak na mysli ochranu posavadního vlastníka, by mu přiznáním požadovaných pozemků nebylo užívání jeho ostatních pozemků stíženo nebo dokonce znemožněno. Tu poskytuje vlastníku citovaný zákon odpomoc způsobem jiným, než právě v případě tomto žádáno. Nelze však nechat nepovšimnuto ustanovení § 9 cit. zák., dle něhož práva, jež si vlastník z a t r v á n í pachtu vyhradil k pozemku propachtovanému, zůstanou mu zachována, nutně-li jich potřebuje k hospodaření na svých pozemcích. Avšak ani o taková práva tu nejde. Také nelze z ustanovení lesního zákona o ochranných lesních pásech (§ 5 lesního zákona), jež rekursní soud má na mysli, dovozovati přípustnost zřízení žádané služebnosti, jelikož takový ochranný pás se tvoří právě z pozemků lesem porostlých a to nejsou pozemky požadované. Ostatně přiznáním vlast-

nictví k požadovaným pozemkům pachtýřům se poloha lesa nikterak nezměnila a jest les ten právě tak, jak tomu bylo posud, větry ohrožován. Není tedy dle těchto úvah a úvah soudu rekursního, na něž se tímto, poukazuje, možno, aby byla požadovaná služebnost zřízena.

Čís. 1683.

Úmluvy manželů při rozvodu nebo rozluce manželství o výchově dětí jsou pro opatrovnický soud nezávazny, třebaž nezměnily se v mezičasí poměry, vzhledem k nimž byla úmluva svého času soudem schválena.

(Rozh. ze dne 23. května 1922, R I 302 22).

Při dobrovolném rozvodu od stolu a lože v roce 1918 dohodli se manželé, že nezletilí synové zůstanou v péči, výživě a ošetření otcově. Žádost matky, vznesenou v roce 1921, by jí synové byli dáni do výchovy, péče a výživy, a by otec byl uznán povinným platiti pro ně výživné, o ba nižší soudy zamítly, Nejvyšší soud jí vyhověl.

Důvody:

Při řešení otázky, komu z rozvedených manželů mají děti býti přenechány ve výchovu a výživu, jest dle ustanovení § 142 obč. zák. především rozhodným zájem dětí, při čemž ovšem má soud přihlížeti k zvláštním okolnostem případu, stavu, osobnostem a vlastnostem manželů, jakož i k příčinám rozvodu nebo rozluky. Vzhledem k tomuto zájmu dětí jsou úmluvy manželů, třebaž by byly i opatrovnický schváleny, nezávazny, a není jimi vázán ani soud opatrovnický, shledá-li později, že skutkové okolnosti, které v době jeho rozhodování zde byly, jsou takové povahy, že, byvše správně zhodnoceny, by byly musily opatrovnický soud vésti k jinému rozhodnutí. (§ 142 obč. zák.). Soudy nižších stolic odůvodňují zamítnutí návrhu matčina, aby nezletilí synové byli ve výchově, výživě a péči její ponechání, v podstatě tím, že není zde změněných poměrů, které by odůvodňovaly nové opatření a zvrácení dřívější úmluvy ohledně výchovy a výživy nezletilců u otce. Nejvyšší soud však zřetelem k ustanovení § 142 obč. zák. a k úvaze shora uvedené dospěl po zralém a zevrubném posouzení všech okolností k přesvědčení, že blaho nezletilců vyžaduje nezbytně, by nezletilci byli z dosavadní výchovy svého otce odebráni a svěřeni do výchovy matčiny.

Čís. 1684.

**Nemanželský otec jest oprávněn žádati, by mu bylo dítě odevzdáno do výchovy, není-li matka s to, by je sama vychovávala, ač-li poručen-
ský soud neuzná v zájmu dítěte vhodným jiné opatření.**

(Rozh. ze dne 23. května 1922, R I 481/22).

Soud první stolice uložil nemanželskému otci platiti na výživné dítěte, jež bylo v péči u peručníka, měsíčně 100 K, pomínuv návrh otce,